

7202 T2.

Ad

KP

D. O. K.
Oddział II
Sektora polit-prasowy
Nr 712 / II 1415 / 333.

RAPORT Z PRASY RYSKIEJ
z dnia 1/IV do dnia 8/IV-1921 roku

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Stosunki polsko-litewskie.

Duże zaniepokojenie w ryskiej prasie wywołała wiadomość zamieszczona w kowieńskiej gazecie "Laisve" o tem, że w jednym z punktów podpisanego w Rydze tajnego traktatu polsko-bolszewickiego Polska zobowiązała się zachować neutralność w razie ofensywy sowieckich wojsk na Łotwę, wzajemnie za neutralność sowieckiej Rosji na wypadek okupacji przez wojska polskie Republiki Litewskiej. Wiadomość ta została do pewnego stopnia potwierdzona przez Litewską Agencję Telegraficzną "Elta".

Informacja "Laisvy" wywołała w Rydze tem większe zainteresowanie, że jeden z punktów sowiecko-angielskiego traktatu handlowego zawiera zobowiązanie Anglii wyrzeczenia się polityki interwencji. Te przyrzeczenie Anglii może być interpretowane jako zobowiązanie nie okazywania poparcia tym państwom, które mogą być zaatakowane przez bolszewików.

Wobec tych wiadomości "Laisvy" i "Elty" współpracownik gazety "Siegonia" zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie do litewskiego Ministerjum Spraw Zagranicznych oraz do tych działaczy litewskich, którzy się dobrze orientują w sprawach polityki litewskiej i polskiej. W Ministerjum odpowiedziano, że komunikat "Laisvy" wygląda zupełnie nieprawdopodobnie i że należy go traktować tylko jako dyplomatyczny manewr mający wpływ na kształtowanie się polsko-litewskich stosunków. W polskich kołach oświadczone, że przyczyny, które pobudziły "Laisve" do zamieszczenia tych informacji są tak wyraźne, że same informacje nie zasługują nawet na zaprzeczenie.

Jednak - pisze "Siegonia" - wiadomości jakie posiadają litewskie koła dyplomatyczne świadczą, iż komunikat "Laisve" ma pod sobą pewien grunt. Jeden z litewskich działaczy w rozmowie z naszym współpracownikiem oświadczył, że "Laisve" wcale nie miała zamiaru zajmować się jakimkolwiek oświadczeniami, tylko zarejestrowała na podstawie otrzymanych z Warszawy danych, te pogłoski o tajnych punktach w rosyjsko-polskim traktacie pokojowym, które przenikły do warszawskich sfer sejmowych i były ostatnio dyskutowane na posiedzeniu komisji do spraw zagranicznych.

"Siegonia" z dnia 1/IV komunikuje, że na miejsce ustępującego prof. Kamienieckiego polskim posłem na Łotwie ma być mianowany p. Filipowicz.

Sprawa parcelacji majątków polskich na Łotwie

Łotewski minister rolnictwa p. Celmins oświadczył współpracownikowi "Jaunakas Sinaas" iż do polskich i niemieckich obszarników zdecydowała zastosować pułk rosyjskiego prawa, zgodnie z którym obywateli muszą zlikwidować wszystkie swoje nieruchomości w ciągu trzech lat. Sprawa majątków musi być dokonana w ten sposób, że będą one rozparcelowane na przewidywane przez ustawę o reformie rolnej działki. Każda z takich działek ma być sprzedana osobno. W ten sposób została by załatwiona sprawa polskiego rolnictwa. Postanowienie musi jeszcze uzyskać aprobatę konstytuandy.

Rada Ministrów

U. Dz. 7202 T2 z dnia 13/IV 1921 r.

Stosunki polsko-litewskie.

"Siegonia" z dnia 8/IV zamieszcza następującą notatkę: "Murawjew drugi. Na skutek rozporządzenia Rządu Zeligowskiego w Wilnie zamknięto następujące pisma litewskiej orientacji: "Straż Litwy", "Nasza Ziemia" i "Litwa".

Litewskie społeczeństwu jest oburzone podobnym bezprawiem i nazywa to dalszym ciągiem polityki Murawjewa-wieszaciela."

Sprawa Górnego Śląska.

"Siegonia" z dn. 1/IV w art. p. t. "Marcowe niespodzianki" pisze, że jakkolwiek Niemcy ogromnie hucznie i uroczysto obchodzą swoje zwycięstwo na Górnym Śląsku, jednak jest to w znacznym stopniu zwycięstwo Pirusowe. Bowiem rzeczywiste ustosunkowanie sił w wynikach plebiscytu wcale nie jest tak bardzo pomyślnym dla Niemiec. Należy pamiętać, że polacy swego czasu bardzo energicznie protestowali przeciwko włączeniu do obszarów plebiscytowych niektórych okręgów z czysto niemiecką ludnością; żądali oni ograniczenia się tylko do spornych powiatów. Tymczasem właśnie w tych spornych powiatach, które są jednocześnie i najbarziej bogatymi i ważnymi pod względem gospodarczym okręgami Górnego Śląska polakom udało się osiągnąć większość głosów i tym potwierdzić swoje etnograficzne pretensje. To bardzo smutne dla Niemiec rezultaty głosowania dają podstawę do przypuszczenia, że walka o Górny Śląsk jeszcze nie skończona i że najbarziej trudne jej etapy dopiero mają nastąpić.

Finansowy kryzys na Łotwie.

Łotwa obecnie przeżywa okres ostrego przyzysu finansowego. Kurs rubla łotewskiego zaczął gwałtownie spadać, zaś cena na artykuły pierwszej potrzeby w ogromnym stopniu ~~mniam~~ wzrastają. Sążąc z informacji podawanych przez "Siegonia" jedna z głównych przyczyn kryzysu należy uważać fakt, iż łotewski import w ostatnich czasach zaczął w dużym stopniu przewyższać eksport. Doprowadziło to do znacznego odpiływu zagranicę obcej waluty, co znowuż w związku z brakiem równowagi w budżecie państwowym zmusiło rząd do nowych emisji banknotów.

Na podniesienie cen na artykuły pierwszej potrzeby w znacznym stopniu wpłynął także nielegalny wywóz ich do Rosji, gdzie ostatnio ogłoszono wolny handel.

Wobec tego wszystkiego łotewski minister skarbu p. Kaļnyņ oświadczył współpracownikowi "Siegonia", że rząd w najbliższym czasie ma jeszcze w większym stopniu zacząć stosować prowadzoną dotychczas politykę oszczędności.

W ostatecznym razie rząd nie cofnie się nawet przed likwidacją poszczególnych ministerjów, tak naprz. ministerjum aprowizacji, handlu i przemysłu oraz pracy mogą stać tylko wyzłazami jednego ministerjum. Cały szereg przedsiębiorstw państwowych niewykluczając nawet kolei, które przynoszą teraz deficyt, ma być oddany w prywatne ręce. W ciągu najbliższych trzech miesięcy rząd ma zamiar zrealizować reformę skarbową w postaci przejścia do złotej waluty oraz założenia własnego banku emisyjnego.

Rząd już poczynił kroki, żeby pociągnąć do organizacji banku prywatne kapitały zarówno wewnątrz kraju, jak i z zagranicy.

Łotewsko-rosyjskie stosunki.

Łotewski poseł w Rosji p. Wesman oświadczył współpracownikowi "Siegonia" ~~mmmmmmmm~~ że wiadomość o rzekomem zaostrzeniu łotewsko-rosyjskich stosunków jakie w ostatnich czasach zjawily się w pismach są pozbawione wszelkiej podstawy. Istniały tylko pewne zatargi pomiędzy posłem łotewskim w Moskwie a komisarzem spraw zagranicznych co bynajmniej nie wpłynęło na ogólną tenoncję zagranicznej polityki obu republik. Oba państwa nadal są do nawiązania trwałych stosunków w dziedzinie życia gospodarczego.

Wiadomości z Rosji.

"Siegodnia" podaje, że kongres komunistycznej partji stanowczo odrzucił propozycję zlikwidowania obecnej czerwonej armji i przejścia do systemu milicji.

Na podstawie informacji podanych przez osoby, które niedawno przybyły z Piotrogradu przez Rewel, "Siegodnia" zamieszcza wiadomość iż wobec opozycyjnego stosunku do władzy sowieckiej nastroju czerwonoarmistów bolszewicy ogłosili demobilizację wszystkich żołnierzy liczących ponad 30 lat.

Komuniści jednak bardzo wiele mówią o możliwości nowej wojny, która ma wybuchnąć wiosną. Obecnie rząd gorączkowo organizuje międzynarodową armję, składającą się przeważnie z chińczyków, białych i kirgizów. Pośród wojskowych komunistów propaguje się idea wojny z Rumunią i Polską. W związku z tym "Prawda" z dnia 26 marca, zamieściła odezwę do komunistów polaków i władających polskim językiem.

"Opierając się na informacjach "Prawy" Oficjalny organ Centralnego Komitetu wykonawczego Rosyjskiej Komunistycznej Partji "Siegodnia" pisze, iż w ostatnich czasach daje się zauważyć cały szereg objawów rozkładu w wewnętrznej organizacji Rosyjskiej Komunistycznej partji. W łonie partji powstały frakcje, które dążą do wyodrębnienia się i utworzenia własnej partji i dyscypliny. Przeciwnie temu wystąpił ostatni kongres komunistyczny, uważając, że frakcyjność w ogromnym stopniu osłabia niezbędną w warunkach krytycznych warunkach jednolitość partji. Wzrost dążących do utworzenia w łonie organizacji partyjnych odrębnych grup postanowiono niezwłocznie wykluczyć z partji.

Przyczyny rozruchów komunistycznych w Niemczech

"Siegodnia" z dn. 1/IV pisze, iż rozruchy komunistyczne w Niemczech były w znacznym stopniu inspirowane z Moskwy, gdzie wobec ostatnich zaburzeń kontr-rewolucyjnych chodziło o podtrzymanie upadającego rządu zwolenników władzy sowieckiej drugiej. Drugą przyczyną, która pobudziła przywódców niemieckich komunistów do sprowokowania zbrojnej akcji, zgóry jednak już skazanej na porażkę, - była chęć podtrzymania słabnącego wśród niemieckich robotniczych radykalizmu. Porażka bowiem jakkolwiek czasowo pogorszyła sytuację klasy robotniczej, jednak przez wytworzenie silnych antagonizmów pomiędzy obecnym rządem a masami robotniczymi przyczyniła się do bardziej ścisłego zjednoczenia wszystkich sprzyjających komunistycznej ideologii, tworząc w ten sposób kadry przyszłych bojowników za wszechświatową rewolucję.

/-/ M. Kościłkowski
Mjr. i Szef Oddziału II

Za zgodność: *Kurumy*